

sclerose (zonder eigenlijke malacische haarden), multiple cysticerken-blazen, telkens in een geval; spontane hersenbloeding slechts in twee gevallen. (v. MONAKOW).

Wanneer men ten slotte vraagt, waarin men de wezenlijke oorzaak moet zoeken, wanneer het vermogen om bewegingen van het dagelijksch leven uit te voeren verloren is gegaan, dan moet men met v. MONAKOW de commissurale diaschisis daarvoor aansprakelijk stellen, wat door hem op de volgende wijze wordt toegelicht. Het defekt in de schors heeft, door onderbreking in de continuïteit van associatievezels, invloed op al die schorspunten, waarin die associatievezels en balkvezels in vrij groot aantal uitloopen, verder door onderbreking in de continuïteit van balkvezels, de corresponderende schorspunten ook nog in de andere hemisfeer. Hoe grooter de balklaesie resp. beschadiging van de balk, des te uitgebreider is de functioneele inbreuk op de andere hemisfeer (commissurale diaschisis). In elke hemisfeer is voldoende histotektonisch materiaal voor het handelen met de beide lichaams-helften bevat, zooals de pathologische waarneming leert, dat patienten, die in 't bezit van slechts een hemisfeer zijn (porencephalie, hemiatrophie) toch nog doelbewegingen kunnen uitvoeren.

Komt nu door partiële (plaatselijk nauw begrensde) laesie en in een hemisfeer bilaterale apraxie, dan kan dit alleen verklaard worden door een in principe temporaire resp. functioneele inbreuk op de andere hemisfeer.

Besluit. De apraxie is een symptomencomplex, dat zonder uitzondering nog andere verwante, zij het bij de aphasie of agnosie behorende, zij het halfzijdige elementaire verschijnselen als integreerende bestanddeelen in zich bergt. Er bestaat geen halfzijdige apraxie zonder andere grovere centrale innervatiestoornissen (stoornis van de dieptesensibiliteit of een parese resp. bewegingszwakte) en geen bilaterale of gecombineerd sensorische resp. ideatorische apraxie zonder begeleidende agnostische of aphasische symptomen resp. algemeene oriënteringsstoornissen, al mogen ook de corresponderende begeleidende verschijnselen niet als de eigenlijke oorzaak van de apraxie beschouwd worden. Een bepaald „asemisch” (physiologisch nog niet nader te definieeren) moment is zoowel eigen aan de aphasie als aan de agnosie en aan de apraxie. (v. MONAKOW).

L. BOUMAN.